

ІНВЕСТИЦІЇ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

доц. Хворост О.О., студент Марочко С.С.

Однією зі складових інвестиційного ринку є ринок інтелектуальних товарів і послуг. Об'єктом цього ринку виступає особливий товар, який набуває останнім часом все більшої значущості та актуальності, – інтелектуальна власність.

Інтелектуальна власність – це закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничий, науковий, літературній та художній сферах.

Проблеми та особливості залучення інвестицій в об'єкти інтелектуальної власності досліджували такі вітчизняні економісти як Базилевич В.Д., Дмитришин В.С., Жарінова А.Г., Міщенко В.І., Радіонова І.Ф., Тарасевич В.М. та ін. За кордоном значний теоретико-методологічний вклад в розроблення даної теми внесли Біріолла Д., Ларсон Дж, Клавер Х., Деккер С., Моут Л. та ін.

Однак, значна кількість суперечностей, що супроводжують процес інвестування в об'єкти інтелектуальної власності, значно знижують ефективність господарських процесів, що є об'єктом для подальших економіко-правових та фінансових досліджень.

Серед суперечностей інтелектуальної власності вчені-дослідники виокремлюють такі: суперечність інтелектуальних продуктів, які мають нематеріальну сутність і товарну форму вираження, суперечність суспільної природи інтелектуальної власності та приватновласницької форми прояву, суперечність способу привласнення матеріального носія та ідеального змісту об'єкту інтелектуальної власності. Дані обставини суттєво «загальмовують» процес інвестування в об'єкти інтелектуальної власності, знижуючи як темпи економічного зростання, так і наукоємність та інноваційність розвитку національної економіки.

Одним із найважливіших джерел інвестування в об'єкти інтелектуальної власності в Україні є прямі іноземні інвестиції: їх реалізація в інвестиційних проектах обов'язково передбачає передачу прав від більш розвинених країн до країн з меншим досвідом у певній сфері інвестування, що не тільки позитивно впливає на економічне зростання, а й дозволяє вдосконалити у майбутньому внутрішні

економіко-правові механізми інвестування в об'єкти інтелектуальної власності та запровадити їх у практику якнайшвидше.

У зв'язку з цим, необхідним та нагальним є вирішення проблем, перешкоджаючих (уповільнюючих) залучення іноземних інвестицій в економіку України. До таких причин можна віднести наступні:

- 1) іноземним інвесторам практично не надається жодних гарантій щодо забезпечення їх прав власності;
- 2) іноземні інвестори розраховують на повернення своїх вкладень через 6 років при середньорічній прибутковості 38 % (для України даний рівень прибутковості у зв'язку з кризовими явищами національної економіки став майже недосяжним);
- 3) у багатьох країнах потенційні інвестори недостатньо поінформовані про стан та перспективи розвитку економіки України;
- 4) основним недоліком чинних нормативних документів, що регулюють інвестиційну діяльність в Україні, є їх неузгодженість між собою.

Важливою сферою використання об'єктів інтелектуальної власності є інноваційна діяльність, яка виступає однією з форм інвестування та здійснюється з метою впровадження досягнень науки і техніки у виробництво та соціальну сферу для забезпечення сталого еколого-економічного розвитку. Лише прискорений розвиток інноваційних процесів, який базується на ефективному використанні науково-технічного потенціалу, є основним чинником економічного зростання країни.

Знаки для товарів та послуг, фірмові назви, патенти, винаходи, конструкторська документація, "ноу-хау", бази даних, комп'ютерні програми та багато інших об'єктів інтелектуальної власності в Україні ще не часто знаходять відображення в бухгалтерській звітності підприємств та не використовуються в якості активів, хоча однозначно є такими. Це пов'язано з тим, що прибуток від користування такими нематеріальними активами важко виділити з загального прибутку. Тим не менше, саме ці активи відіграють вирішальну роль у розвитку інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства.

Все це ускладнює комерціалізацію інтелектуальної власності, тобто перетворення її в товар. Від успішного вирішення цієї проблеми залежить можливість досягнення кінцевих позитивних результатів інвестиційної та інноваційної діяльності.